

Merikosken sillat

Asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Oulun I (Pökkisen), Koskikeskuksen (51.) ja Tuiran (52.) kaupunginosissa on tullut vireille asemakaavan muutos, jonka avulla varaudutaan Merikosken siltojen uudistamiseen.

Kuva: Alustava asemakaavan muutosalue (punainen viiva) ja sen lähiympäristö (sininen katkoviiva). Lähiympäristön kiinteistöjen haltijoille lähetetään tieto kaavamutoksen vireilletulosta.

Suunnittelun alkuvaiheessa on tehty tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma, jossa kerrotaan kaavahankkeesta, siihen liittyvästä vaikutusten arvioinnista ja vuorovaikutuksesta. **Kiinteistöjen isännöitsijöiden tulee tiedottaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kiinteistöjen haltijoille ja käyttäjille.**

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta on mahdollista esittää mielipiteitä sen nähtävilläoloaikana. Ohje palautteen antamiseen on jäljempänä.

Kaavaa koskevat aineistot ovat esillä Oulun kaupungin verkkosivulla:

www.ouka.fi/suunnitelmat-ja-hankkeet. Ne löytyvät kaavatunnuksella 564-2601.

Kuulutukset valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen nähtäville asettamisista sekä kaavan voimaantulosta julkaistaan kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.ouka.fi/kuulutukset.

Kaavamuutoksen tarkoitus ja kaava-alue

Kaavamuutos perustuu Oulun kaupungin aloitteeseen ja Merikosken siltojen uudistamiseksi laadittavaan hankesuunnitelmaan, joka valmistuu kesällä 2024. Oulujoen yli keskustasta Tuiraan johtavat Merikosken sillat on tarkoitus uusida tai kunnostaa perusteellisesti. Erityisesti jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteita pyritään kehittämään, mitä varten tarvitaan lisää katualuetta. Katusuunnittelu aloitetaan loppuvuodesta 2024. Ensimmäisiä siltoja on tarkoitus ryhtyä rakentamaan aikaisintaan syksyllä 2026.

Etusivun kartalle on rajattu alustava asemakaavan muutosalue. Kaava-alueeseen sisältyy pääasiassa yleisiä katu-, vesi-, puisto- ja pysäköintialueita I (Pokkisen), Koskikeskuksen (51.) ja Tuiran (52.) kaupunginosissa. Alueeseen voi sisältyä myös Oulun kaupungin hallinnoimia korttelialueita Raatinsaarella ja Linnansaarella. Sen sijaan yksityisten hallinnoimia korttelialueita ei ole tarkoitus muuttaa.

Alueen nykytilanne

Merikosken siltojen kaava-alue on kulttuurihistorialtaan sekä maisema-, luonnon- ja virkistysarvoiltaan poikkeuksellisen merkittävä kokonaisuus. Käytännössä koko alue on valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä.

Oulujoen suistoalueen maisemaa hallitsee Koskikeskus, johon sisältyvät Linnansaari, Lammassaari, Raatinsaari, Kuusisaari, Toivoniemi sekä 1940-luvulla rakennettu Merikosken voimalaitos näyttävine patoineen, kanavineen ja tulvauomineen. Alueen kaavoitus pohjautuu Alvar Aallon laatimaan yleissuunnitelmaan (1944).

Merikosken sillat ylittävät Koskikeskuksen ja suiston Pokkisesta Tuiran kaupunginosaan. Siltojen läpi kulkee kaupungin sisäinen pääkatu, joka on tärkeä pohjoiseen suuntautuva joukkoliikenteen reitti. Silloista vanhin, Linnankadun länsipäässä oleva vanha Pokkisen silta, on rakennettu vuonna 1924. Alakanavan, Tuiranväylän, Ämmänväylän ja Pokkisenväylän nelikaistaiset sillat ovat peräisin 1940- ja 1950-luvuilta. Siltoja on myöhemmin peruskorjattu. Siltojen painorajoitus vaikeuttaa joukkoliikenteen kehittämistä.

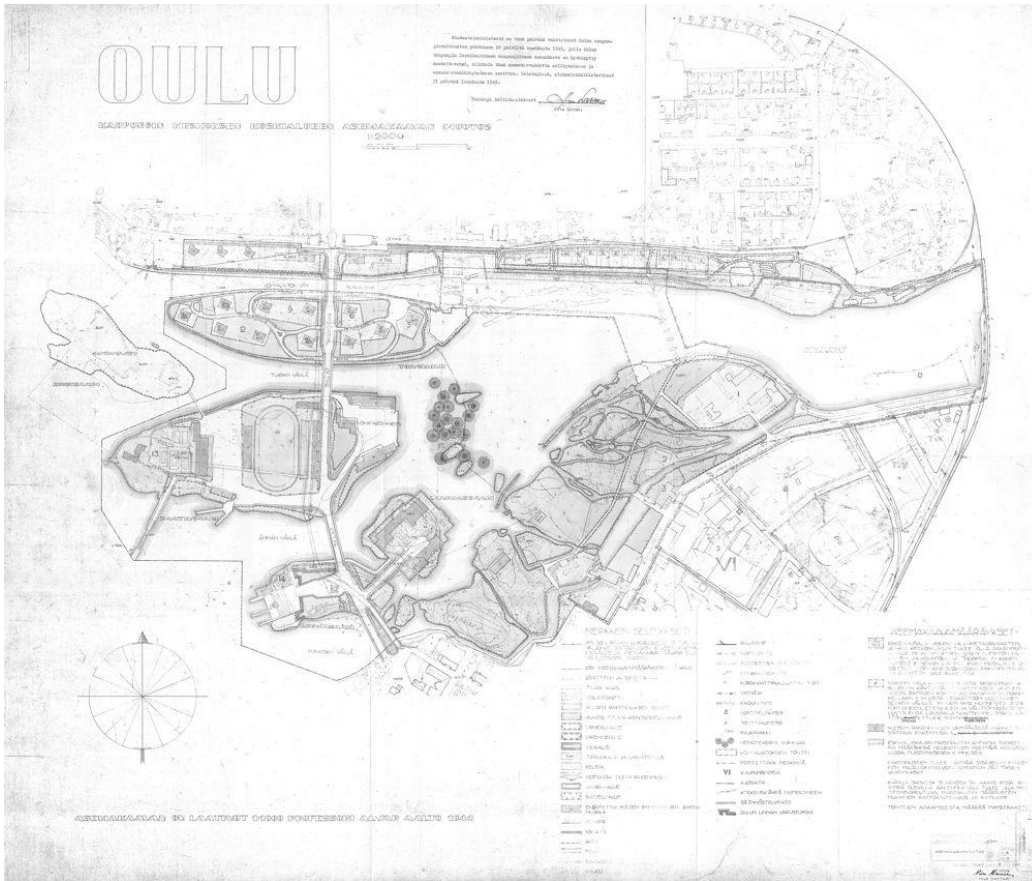
Nykyinen vesialue rantoineen on muodostunut 1940-luvulla, kun Merikoski valjastettiin sähköntuotantoon. Aiemmin vapaana virrannutta jokea on hyödynnetty muun muassa terva- ja uittoreittinä. Raatinsaarta ja Linnansaarta ympäröivät Tuiranväylä, Ämmänväylä ja Pokkisenväylä ovat nykyään tulvauomia, ja siltojen itäpuolella vesipeilejä säädellään pohjapatojen avulla. Voimalaitoksen alapuolelta voi yhä kalastaa lohta. Venepaikkoja on muun muassa Raatinsaaren etelärannalla.

Toivoniemessä on 1950-luvulla rakennettuja korkeita pistetaloja, joissa asuu nykyään reilu 600 asukasta. Voimalan alakanava erottaa Toivoniemen Oulujoen pohjoisrannasta ja Tuirasta.

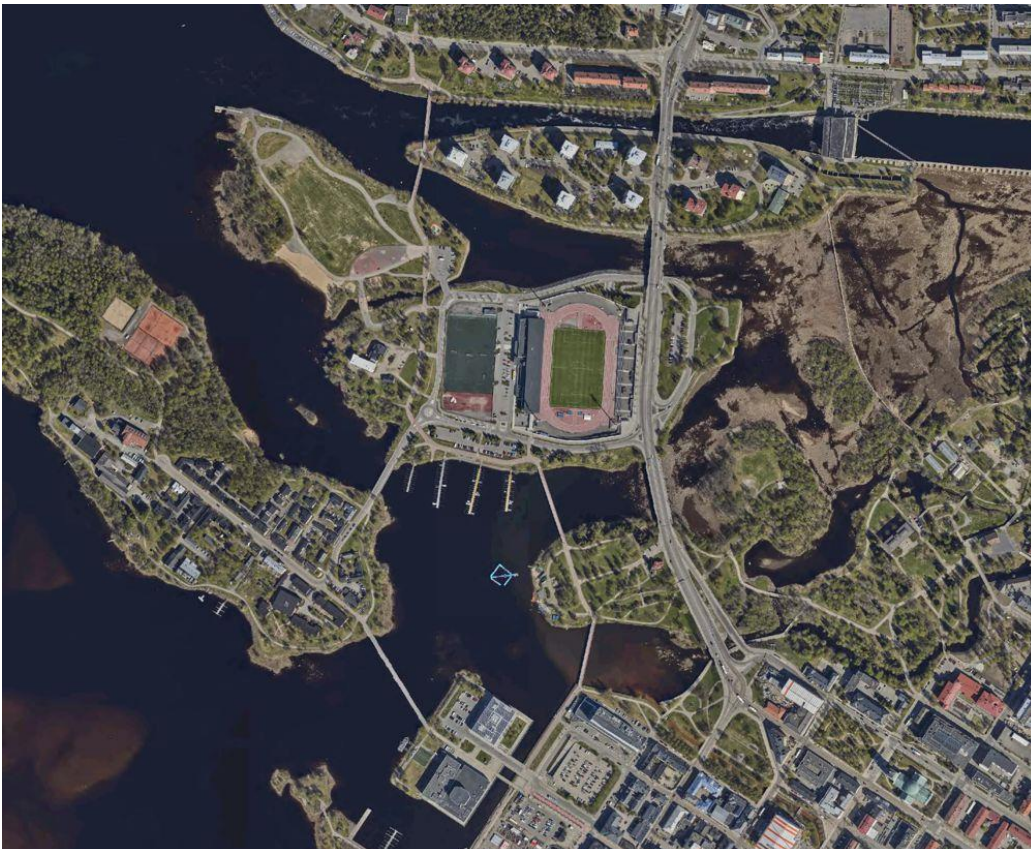
Raatinsaarella on muun muassa 1950-luvulla rakennettu urheilustadion uimahalleineen. Saaren itäkärkeä kutsutaan Lohipadonniemeksi. Saaren lounaisosasta on yhteys Pikisaareen.

Linnansaari on suiston vanhinta historiallista kerrostumaa ja suurelta osin muinaismuistoaluetta. Saarella on jäänteitä 1600-luvun kivilinnasta sekä vuonna 1875 linnan vanhan kansliarakennuksen kellarin päälle pystytetty Oulun merikoulun tähtitorni, joka on toiminut 1910-luvulta lähtien kahvilana. Saaren itäreunasta on yhteys Lammassaareen.

Oulun historiallinen keskusta muodostaa eteläisen päätteen Merikosken silloille. Oulun kaupunki perustettiin vuonna 1605 Pokkitörmälle, jonka läpi kulkevia ajoväyliä reunustavat nykyään muun muassa hallinnolliset rakennukset, koulu sekä useat puistot ja aukiot.

Kuva: Ote Alvar Aallon laatimasta "kaupungin keskuksen koskialueen" asemakaavasta (SM 31.10.1949, 564-48), joka on voimassa enää vain pienellä vesialueella Toivoniemen itäpuolella. (Ei mittakaavassa.)

Kuva: Ilmakuva vuodelta 2022. (Ei mittakaavassa. © Oulun kaupunki.)

Aluetta koskevat kaavat, selvitykset ja suunnitelmat

Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017 edellyttävät valtakunnallisesti merkittävien ympäristöarvojen turvaamista. Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventoinnissa (RKY) mainittuja alueita ovat Oulujoen suistoalueen historiallinen kokonaisuus, Oulun vanha monumentaalikeskus, Oulujoen voimalaitokset sekä Kaupunginojan varren puistovyöhyke.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa (mkv 11.6.2018) Oulun seudun keskeinen taajamarakenne on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A). Keskusta on Oulun keskustatoimintojen aluetta (C-1), johon sisältyy kulttuuriympäristöjä ja Oulun kaupunkiarkeologinen alue. Kaavamääräysten mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on varmistettava, että kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden kohteiden kulttuuri- ja luonnonperintöarvot säilyvät. Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt on esitetty RKY-inventoinnin pohjalta. Maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä ovat muun muassa Madetojan puisto, Pokkisenpuisto, vanha monumentaalikeskus, Linnansaari, Toivoniemen asuinalue, Merikosken voimala ympäristöineen sekä useat kaava-alueita reunustavat rakennukset ja alueet. Oulujoen suun kulttuurimaisema on maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Suisto ja merialue sisältyvät myös matkailun vetovoima-alueeseen. Merikosken voimalaitos on maakunnan energiahuollon kannalta tärkeä voimala. Lisäksi Linnansaari on muinaismuistokohde.

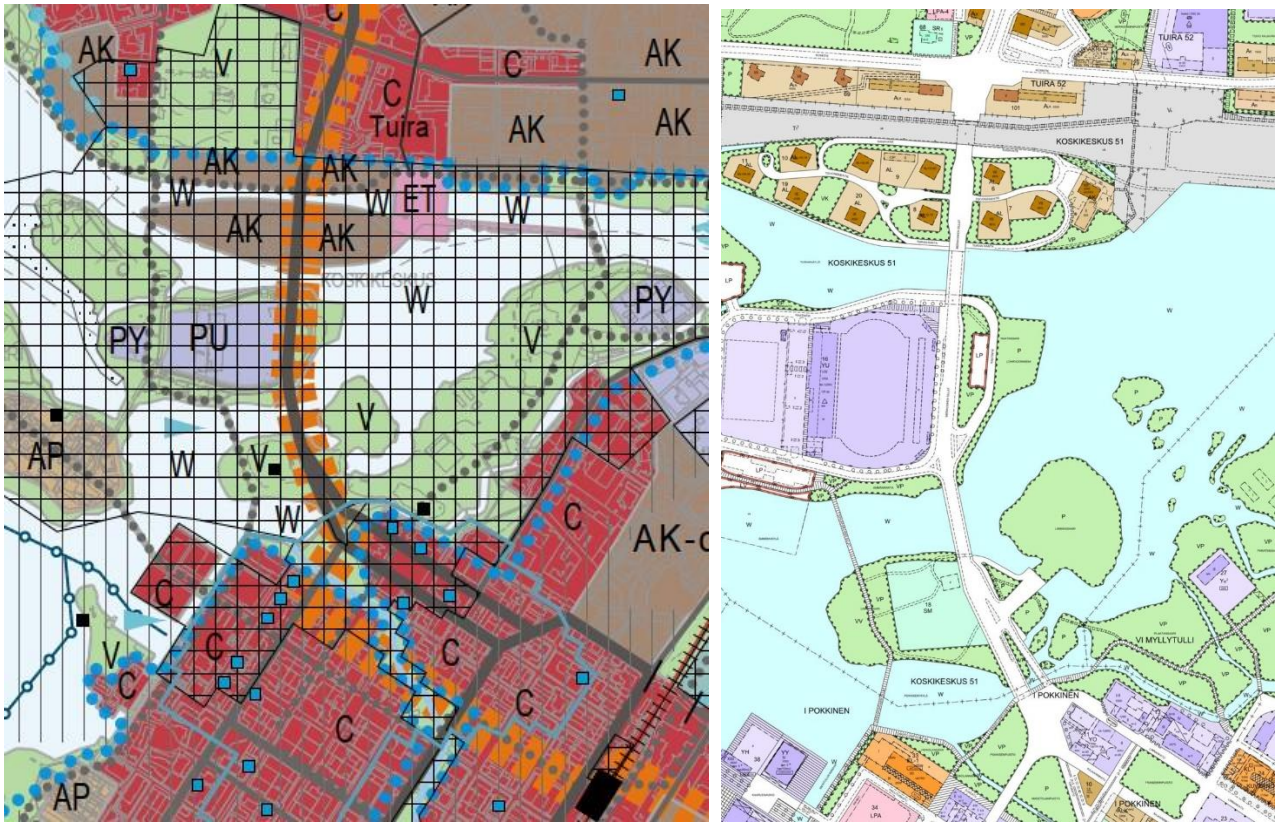
Voimassa olevassa Uuden Oulun yleiskaavassa (kv 18.4.2016) on osoitettu Merikosken siltojen kautta keskustasta pohjoiseen johtava pääkatu sekä keskustasta Ritaharjuun suuntautuva kaupunkiraitiotien (tehokkaan joukkoliikenteen) kehittämiskäytävä. Siltoja reunustavat virkistysalueet (V), vesialueet (W), urheilu- ja virkistyskeskusten alue (PU, Raatti), Oulun pääkeskus / keskustatoimintojen alue (C) sekä kerrostalovaltaiset asuinalueet (AK). Yleiskaavassa on esitetty myös kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeät alueet, Oulujoen suiston kaupunkipuisto ja Linnansaaren muinaismuistokohde. Pokkisentörmä sisältyy keskustan kaupunkiarkeologiseen alueeseen (ka).

Kulttuuriympäristön teemayleiskaavaa valmistellaan parhaillaan. Yleiskaavaehdotuksessa (yhd.ltk 26.3.2024) Koskikeskus on osoitettu arvokkaaksi Alvar Aallon toimiston suunnittelemaksi alueeksi (AA2).

Alueella on voimassa kymmenkunta asemakaavaa, jotka on hyväksytty tai vahvistettu vuosien 1947 ja 2021 välissä. Voimassa olevissa asemakaavoissa Merikosken siltojen alue on pääosin katualuetta, puistoa (VP, P) tai vesialuetta (W). Suuri osa Linnansaaresta on muinaismuistoaluetta (SM). Raatin liikuntakeskus on urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YU) ja Raatinsaaren itäosassa, Lohipadonniemessä, on yleinen pysäköintialue (LP). Merikosken voimalaitoksen alakanava on teollisuusrakennusten ja -laitosten korttelialuetta (TT).

Oulun kaupunkistrategian 2026 (kv 31.1.2022) mukaan strategisia painopisteitä ovat mm. veto- ja pitovoiman vahvistaminen sekä hiilineutraalius vuonna 2036. Kestävän liikumisen kulkutapojen osuutta vahvistetaan. Pyöräilyn olosuhteita parannetaan ja joukkoliikenteen nopeita runkolinjoja kehitetään. Myös ympäristöohjelmassa 2026 (kh 26.6.2023) painotetaan ympäristöystävällistä liikkumista.

Oulun keskustan keskeiset kehittämisperiaatteet on esitetty Oulun keskustavisiossa 2040 (kv 3.4.2017 § 52). Suiston kehittämisperiaatteet puolestaan sisältyvät Suistokaupunkivisioon (kv 9.9.2019 § 87) ja Merikaupunki Oulu –tavoitesuunnitelmaan (yhd.ltk 27.4.2021). Oulujoen suistoalueen historiaa ja arvoja on kuvattu Oulun kaupungin julkaisussa Vesipeilin vuosisadat (2021).

Kuvat: Ote Uuden Oulun yleiskaavasta ja ote ajantasa-asemakaavayhdelmästä. (Ei mittakaavassa.)

Suunnittelutyön organisointi ja sopimusmenettelyt

Asemakaavan muutoksen valmistelee Oulun kaupunki. Asemakaavan pohjaksi tarvittavia selvityksiä ja suunnitelmia hankitaan konsulteilta, ja kaupunki ohjaa kaikkea suunnittelua.

Vaikutusten selvittäminen ja arviointi

Kaavan tulee perustua vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin selvityksiin. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman vaikutuksia kaava-alueeseen ja sen ympäristöön. Vaikutukset voivat kohdistua esimerkiksi rakennettuun kulttuuriympäristöön, arkeologiseen perintöön, luonnonympäristöön, kaupunkikuvaan, maisemaan, liikenteeseen, vesistöön, elinkeinoihin, palveluihin tai asumiseen. Vaikutukset tullaan kuvaamaan asemakaavan selostuksessa.

Osalliset

Kaavan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisia ovat muun muassa:

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Alvar Aalto -säätio
- Oulun seudun ympäristötoimi
- Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos
- Voimalaitoksen haltija: Oulun Energia Oy

- Johtojen ja laitteiden haltijat: Oulun Vesi, Oulun Energia Oy (kaukolämpö), Oulun Energia Sähköverkko Oy, DNA Oy, Telia Finland Oyj, Elisa Oyj, Suomen Yhteisverkko Oy
- Oulun kaupungin vammaisneuvosto
- Oulun kaupungin vanhusneuvosto
- Oulun kaupungin alueellinen yhteisötoiminta
- Lasten ja nuorten alueelliset osallisuusryhmät
- Alueelliset asukasyhdistykset (Meritulli–Heinäpään asukasyhdistys ry, Tuiran asukasyhdistys ry)
- Oulun polkupyöräilijät ry
- Oulujoki-Seura ry
- Oulun kaupungin kalataloudellinen neuvottelukunta
- Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjois-Pohjanmaan piiri
- Suomen luonnonsuojeluliiton Oulun yhdistys ry
- Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys
- Naapurikiinteistöjen haltijat ja käyttäjät

Osallistuminen

Osallisilla ja kunnan jäsenillä on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Suunnittelun edetessä julkaistaviin keskeisiin asiakirjoihin voi tutustua Oulun kaupungin internet-sivuilla <https://www.ouka.fi/suunnitelmat-ja-hankkeet>. (Hankkeen löytää kirjoittamalla hakukenttään esimerkiksi kaavatunnuksen 564-2601.) Sähköiseen kaava-aineistoon voi tutustua myös Oulu 10 asiakaspalvelupisteessä (käyntiosoite Torikatu 10). Tarvittaessa lisätietoja saa Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluista. Yhteystiedot ovat viimeisellä sivulla.

Kirjalliset mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, asemakaavan valmisteluaineistosta ja muistutukset asemakaavaehdotuksesta toimitetaan suunnitelman nähtävilläoloaikana postiosoitteeseen: **Kirjaamo, PL 71 90015 OULUN KAUPUNKI, käyntiosoite: Kansankatu 55A, tai sähköpostilla osoitteeseen: kirjaamo@ouka.fi**. Palautteessa pyydetään mainitsemaan kaavatunnus 564-2601.

Mielipiteen tai muistutuksen jättäneille annetaan vastine, mikäli he ovat toimittaneet kirjaamoon osoitteensa.

Suunnittelun eteneminen ja tavoiteaikataulu

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kaavoituksen käynnistymisestä sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolosta kuulutetaan lehti-ilmoituksella Kalevassa ja kaupungin verkkosivulla www.ouka.fi/kuulutukset. Suunnittelualueen lähiympäristön tontinhaltijoille (isännöitsijöille) tiedotetaan kirjeitse. Viranomaisille ja yhteisöille tiedotetaan sähköpostitse. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä noin neljän viikon ajan, jolloin siitä voi antaa mielipiteitä. Yhteisöt voivat ilmoittaa sähköpostiosoitteensa saadakseen tietoa kaavoituksen etenemisestä.

Valmisteluvaihe

Valmisteluaineistona voidaan esittää muun muassa Merikosken siltojen hankesuunnitelma, johon sisältyy katujen ja siltojen yleissuunnitelma, sekä rakennettua kulttuuriympäristöä, maisemaa, arkeologista kulttuuriympäristöä ja luontoa koskevia selvityksiä.

Kaavan valmisteluaineisto asetetaan nähtäville tavoiteaikataulun mukaan loppuvuodesta 2024, ja aineisto on nähtävillä noin neljän viikon ajan. Osalliset ja muut kunnan jäsenet voivat ottaa kantaa suunnitelmiin ja selvityksiin sekä esittää niihin muutoksia. Nähtävilläolosta kuulutetaan kaupungin verkkosivulla ja lehti-ilmoituksella Kalevassa. Viranomaisille ja yhteisöille tiedotetaan sähköpostitse. Lisäksi järjestetään kaikille avoin keskustelutilaisuus.

Ehdotusvaihe

Kaavaehdotus laaditaan, kun valmisteluaineisto on ollut nähtävillä ja siitä on saatu mielipiteet. Tavoitteena on, että kaavaehdotus valmistuu vuoden 2025 alkupuolella. Ehdotus asetetaan nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi.

Nähtävilläolosta ja oikeudesta muistutuksen tekemiseen kuulutetaan kaupungin verkkosivulla ja lehti-ilmoituksella Kalevassa. Nähtävilläolosta ilmoitetaan kirjeitse kaavamuutosalueen maanomistajille ja -haltijoille, joiden kotikuntana ei ole Oulu. Viranomaisille ja yhteisöille tiedotetaan sähköpostitse.

Hyväksymisvaihe

Asemakaavan muutoksen hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto. Kaavan hyväksymisestä lähetetään tieto niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana (maankäyttö- ja rakennusasetus 94 §). Hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen (maankäyttö- ja rakennuslaki 191 §). Kaavan voimaantulosta kuulutetaan kaupungin verkkosivuilla valitusajan päätyttyä.

Yhteystiedot

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

Kirjaamo, PL 71, 90015 OULUN KAUPUNKI
(käyntiosoite: Solistinkatu 2, Oulu)
asiakaspalvelu: p. 050 316 6850
kirjaamo(at)ouka.fi, asemakaavoitus(at)ouka.fi

Kaavoitus

Antti Määttä
kaavoitusarkkitehti
p. 044 703 2428
antti.m.maatta(at)ouka.fi

Kadut ja liikenne

Saija Räinen
liikennepäällikkö
p. 050 570 0723
saija.raina(at)ouka.fi